

PORODI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA U HRVATSKOJ 2011. GODINE

- *Childbirths in Health Institutions, Croatia 2011*

U 2011. godini u rodilištima Hrvatske ukupno je, temeljem individualnih prijava poroda, registriran 40.641 porod s 41.321 ukupno rođenim. Od 41.321 ukupno rođenog, 41.163 djece je živorođeno i 158 mrtvorodeno, a od živorođenih je umrlo 133 novorođenčadi od kojih u prvih sedam dana života 104.

Ovi podaci iz zdravstvenih ustanova su odraz rada rodilišta i razlikuju se od podataka Državnog zavoda za statistiku koji se, prema UN-ovoj i EUROSTAT-ovoj metodologiji, odnose na djecu čije majke imaju prebivalište u RH i nisu bile odsutne iz RH dulje od jedne godine, kao i djecu majki koje nemaju stalno prebivalište u RH, ali na području RH borave jednu godinu ili dulje. Prema ovom izvoru, u Hrvatskoj je u 2011. godini bilo 41.197 živorođenih (tablica 2.). Rodilišni podaci uključuju i rođene čije stalno prebivalište nije u RH, a njihov broj je nakon ratnog razdoblja u neprekidnom padu i u 2011. godini je registrirano 109 poroda majki iz drugih država, pretežito iz Bosne i Hercegovine. Zbog osobitog javnozdravstvenog značaja perinatalne skrbi i dosadašnje evidencije poroda koja nije omogućavala praćenje čitavog niza osnovnih pokazatelja kvalitete skrbi, od 2001. godine je uveden novi obrazac prijave poroda te poseban obrazac za prijavu perinatalne smrti. Nova evidencija omogućava procjenu utjecaja medicinske skrbi na ishod – porod djeteta i stanje majke nakon poroda (broj kliničkih i ultrazvučnih pregleda u trudnoći; vrijeme prvog pregleda; način početka i završetka poroda; sudjelovanje medicinskog osoblja pri porodu; primjena analgezije, anestezije i transfuzije; komplikacije u porodu i babinjama; duljina hospitalizacije; Apgar ocjena i patologija/komplikacije u djeteta, podaci o uzroku smrti u slučaju smrti majke ili djeteta). Osim osnovnih medicinskih značajki koje mogu utjecati na ishod poroda na obrascu su i neke biološke (dob, antropometrijske mjere) i socijalne značajke (bračnost, obrazovanje, zanimanje, radni status, životne navike poput pušenja, uzimanja alkohola ili psihoaktivnih droga). Navedene značajke mogu se pratiti i prema zdravstvenim ustanovama odnosno prema tipu ustanove (klinička, županijska i izvanbolnička rodilišta) te utvrđene razlike između ustanova i regija koristiti u poboljšanju kvalitete skrbi i perinatalnog ishoda. Odabrani pokazatelji perinatalne skrbi prikazani su na tablicama 1.- 6. i slikama.

Prema dobi majke najučestaliji porodi su u dobi 25-29 godina (90,9 poroda na 1.000 žena te dobi), slijede porodi u dobi 30-34 godine (80,4 poroda na 1.000 žena te dobi), potom u dobi 20-24 godine (50,9 poroda/1.000 žena te dobi). Trend smanjenja rađanja u mlađim dobnim skupinama (dob ispod 20 godina) i porasta rađanja u dobi iznad 35 godina karakterističan za razvijene zemlje nalazimo i u Hrvatskoj. Na 1000 djevojaka u dobi 15-19 godina zabilježeno je 11,3 poroda, dok je u dobi 35-39 godina 34,6 poroda /1000 žena i u dobi 40-44 godine 6,1 poroda /1000 žena.

Najviše je registrirano prvih poroda, u udjelu od 50,82%, drugih po redu je bilo 32,4%, trećih po redu 11,1% i višeg reda rođenja 5,6%. U razdoblju 2002.-2009. godine nije bilo značajnih promjena u strukturi rođenih u odnosu na red rođenja, ali u 2010. i 2011. godini raste udjel prvih poroda kojih je više od 50%, a pada udjel poroda trećeg i višeg reda rođenja. Oko 82 % rodilja nije imalo ranijih prekida trudnoće, 13,6% su imale jedan prekid trudnoće do sadašnjeg poroda, a manje od 4 % je imalo više prekida trudnoće. Slična raspodjela bilježi se već nekoliko prethodnih godina.

U 2011. godini dolazi do pada broja poroda dovršenih carskim rezom. Bilo je 7.220 carskih rezova odnosno činili su 17,8% poroda (8.130 carskih rezova u 2010. godini; 19,0% poroda). Stopa carskih rezova je u 2011. godini 175,4/1.000 živorođenih, a u 2010. godini je bila 188,2/1.000 živorođenih (stopa izračunata na rodilišne podatke!). Među porodima je bilo i 506 dovršenih vakuum ekstrakcijom (1,3%), a u 133 slučajeva (0,3%) je bio vaginalni, asistirani porod djeteta na zadak.

U 14.742 rodilje (36,3%) je bio porod s epiziotomijom (2010. godine u 17.124 rodilja ili 40,1%). U 27,5 % rodilja zabilježene su komplikacije u trudnoći: 8.647 (21,28%) ih je s jednom komplikacijom, 2.008 (4,94%) s dvije komplikacije i 530 (1,3%) s tri ili više komplikacija. Od 14.382 komplikacija najučestalija je infekcija mokraćnog sustava u trudnoći (u 5,3% svih rodilja), slijedi prijevremeni porod (4,9%), gestacijski dijabetes (2,8%), prijeteci pobačaj do 22. navršenog tjedna gestacije (2,7%), gestacijska hipertenzija (2,1%), i sumnja na intrauterini zastoj rasta (1,9%), preeklampsija (1,3%), oplodnja «in vitro» (1,3%) korioamnionitis (0,7%), i insuficijencija cerviksa sa serklažom (0,6%). U 8.011 rodilja (19,7%) je zabilježena jedna ili više komplikacija u porodu ili babinjama. Najučestalije porodne komplikacije su: laceracija međice (10,5%), retinirana posteljica (1,7%) i prijevremena ruptura ovojnice 24 sata prije poroda (1,4%).

Od ukupno 40.641 poroda, s jednim djetetom je bilo 39.987 (98,4%). Blizanci su rođeni iz 629 poroda (1,6%), trojci iz 24 poroda (0,06%), a četvorci iz jednog poroda. Udio živorođenih porodne težine ≥ 2.500 grama je u 2011. godini 94,9% (u 2010. godini 95,5%).

Najviše djece je rođeno s porodnom težinom 3.000-3.500 grama (15.349, odnosno 37,3%). Djece niske porodne težine (ispod 2.500 grama) 2011. godine je bilo 5,1%, a njihov udio se već godinama kreće oko 5%.

U 2011. godini su zbog komplikacija u trudnoći, porodu ili babinjama u Hrvatskoj umrle četiri žene (stopa 9,71/100.000 živorođenih). Nijedna od 4 umrle žene zbog komplikacija u trudnoći, porodu ili babinjama nije umrla zbog izravnog porođičkog uzroka. Dvije smrti su bile u ranoj trudnoći, jedna uzrokovana akutnom idiopatskom trombocitopenijskom purpustom, druga zbog nasljednog poremećaja u faktorima zgrušavanja, a dvije u babinjama, jedna zbog kardiomiopatije i druga zbog epilepsije.

Tablica - Table 1. BROJ PORODA, MRTVOROĐENČADI I UMRLE NOVOROĐENČADI U RODILIŠTIMA U HRVATSKOJ U 2011. GODINI - The number of childbirths, stillbirths and neonatal deaths in Croatian health institutions in 2011.

OPĆINA / USTANOVA	Broj poroda	Ukupno rođenih	Živorođenih	Mrtvorođenih	Umrle novorođenčadi
<i>Community / Institution</i>	<i>No. childbirths</i>	<i>Childbirth total</i>	<i>Liveborn</i>	<i>Stillborn</i>	<i>Neonatal deaths</i>
BJELOVAR / O.B. BJELOVAR	641	650	648	2	0
ČAKOVEC / ŽB ČAKOVEC	1.135	1.150	1.142	8	2
DUBROVNIK / O.B.DUBROVNIK	1.065	1.079	1.079	0	2
ĐAKOVO / D.Z.ĐAKOVO	0	0	0	0	0
GOSPIĆ / O.B.GOSPIĆ	217	218	216	2	2
IMOTSKI / D.Z.IMOTSKI	0	0	0	0	0
KARLOVAC / O.B. KARLOVAC	880	886	884	2	2
KNIN / O.B. KNIN	217	218	218	0	0
KOPRIVNICA / O.B."DR T. BARDEK"	927	938	936	2	0
KORČULA / D.Z. KORČULA	0	0	0	0	0
MAKARSKA / D.Z."R.ANTUNOVIĆ"	0	0	0	0	0
METKOVIĆ / D.Z. METKOVIĆ	143	143	143	0	0
NAŠICE / O.Ž.B. NAŠICE	442	443	441	2	0
NOVA GRADIŠKA / O.B. NOVA GRADIŠKA	392	395	395	0	0
OGULIN / O.B.OGULIN	165	167	167	0	0
OSIJEK / K.B.C. OSIJEK	2.490	2.541	2.527	14	8
PAKRAC / O.B. PAKRAC	522	528	526	2	0
POŽEGA / O.Ž.B. POŽEGA	525	531	529	2	1
PULA / O.B.PULA	1.381	1.402	1.398	4	1
RIJEKA / K.B.C.RIJEKA	3.047	3.099	3.093	6	9
SINJ / D.Z.SINJ	54	54	54	0	0
SISAK / O.B."DR I. PEDIŠIĆ"	940	956	947	9	1
SLAVONSKI BROD/O.B."DR J. BENČEVIĆ"	1.209	1.230	1.219	11	2
SPLIT / K.B.C. SPLIT	4.652	4.744	4.737	7	21
ŠIBENIK / O.B. ŠIBENIK	595	602	602	0	2
VARAŽDIN / O.B.VARAŽDIN	1.679	1.696	1.693	3	2
VELA LUKA / D.Z. VELA LUKA	3	3	3	0	0
VINKOVCI / O.B.VINKOVCI	1.084	1.084	1.081	3	0
VIROVITICA / O.B.VIROVITICA	791	799	796	3	3
VUKOVAR / O.B. VUKOVAR	383	386	384	2	0
ZABOK / O.B. ZABOK	940	955	949	6	2
ZADAR / O.B.ZADAR	1.673	1.702	1.696	6	7
Zagreb / K.B. "MERKUR"	1.596	1.626	1.623	3	7
Zagreb / K.B.C. "SESTRE MILOSRDNICE"	3.274	3.328	3.316	12	10
Zagreb / K.B.C. KLIN,ŽEN,B.I POR	4.202	4.340	4.306	34	40
Zagreb / K.B."SVETI DUH"	3.128	3.178	3.167	11	9
Zagreb / S.B. PODOBNIK	249	250	248	2	0
HRVATSKA - Croatia	40.641	41.321	41.163	158	133

Izvor podataka: Prijave poroda iz zdravstvenih ustanova
 Source of information: Birth confirmation form from health institutions

Tablica - Table 2. BROJ PORODA, UKUPNO ROĐENIH, ŽIVOROĐENIH, MRTVOROĐENIH I UMRLE NOVOROĐENČADI REGISTRIRAN U RODILIŠTIMA HRVATSKE U RAZDOBLJU OD 2002. DO 2011. GODINE - *The number of deliveries, childbirth totals, livebirths, stillbirths and neonatal deaths recorded by Croatian maternity wards in the period 2002-2011*

GODINA	Broj poroda	Broj ukupno rođenih	Broj živorođenih
<i>Year</i>	<i>No. of deliveries</i>	<i>Childbirth total</i>	<i>Livebirths</i>
2002.	39.408	39.927	39.698 40.094*
2003.	38.925	39.398	39.181 39.668*
2004.	40.210	40.687	40.469 40.307*
2005.	42.248	42.811	42.574 42.492*
2006.	41.323	41.817	41.600 41.446*
2007.	41.711	42.332	42.136 41.910*
2008.	43.336	43.980	43.776 43.753*
2009.	44.068	44.706	43.515 44.577**
2010.	42.694	43.419	43.209 43.361**
2011.	40.641	41.321	41.163 41.197**

Napomene: * - podaci Državnog zavoda za statistiku prema stalnom prebivalištu roditelja u Hrvatskoj godinu ili dulje (EUROSTAT metodologija)

Notes: * - Central Bureau of Statistics data - the number of live births comprises all children whose mothers are permanent residents of the Republic of Croatia longer than a year (EUROSTAT methodology)

Tablica - Table 3. RODILJE PREMA BROJU RANIJIH PORODA U RAZDOBLJU OD 2002. DO 2011. GODINE -
Childbearing women in the period 2002-2011 by the number of previous childbirths

GODINA Year	UKUPNO Total	BROJ DOSADAŠNJIH PORODA Childbirths till present								
		0	1	2	3	4	5	6	7 >	Unknown Nepoz.
2002.	39.408	18.309	13.528	4.882	1.623	581	219	131	135	0
	100%	46,46	34,32	12,39	4,12	1,47	0,56	0,33	0,34	0,00
2003.	38.925	18.732	13.174	4.460	1.496	578	229	125	131	0
	100%	48,12	33,84	11,46	3,84	1,48	0,59	0,32	0,34	0,00
2004.	40.210	19.498	13.470	4.697	1.459	576	256	119	135	0
	100%	48,50	33,51	11,68	3,63	1,43	0,63	0,29	0,33	0,00
2005.	42.248	19.851	14.238	5.573	1.517	539	249	128	153	0
	100%	46,99	33,70	13,19	3,59	1,28	0,59	0,30	0,36	0,00
2006.	41.323	19.682	13.933	5.212	1.458	511	258	120	149	0
	100%	47,63	33,72	12,71	3,53	1,24	0,62	0,03	0,36	0,00
2007.	41.711	19.976	13.995	5.220	1.504	525	220	112	159	0
	100%	47,89	33,55	12,52	3,6	1,26	0,53	0,27	0,38	0,00
2008.	43.336	20.821	14.615	5.341	1.556	514	234	119	136	0
	100%	48,05	33,72	12,32	3,59	1,19	0,54	0,27	0,31	0,00
2009.	44.068	21.147	14.843	5.517	1.582	505	217	119	138	0
	100%	47,99	33,68	12,52	3,59	1,15	0,49	0,27	0,31	0,00
2010.	42.694	21.001	14.202	5.060	1.448	520	213	121	129	0
	100%	49,20	33,26	11,85	3,39	1,22	0,50	0,28	0,30	0,00
2011.	40.641	20.656	13.172	4.535	1.361	479	194	110	134	0
	100%	50,82	32,41	11,16	3,35	1,18	0,48	0,27	0,33	0,00

Tablica - Table 4. RODILJE PREMA BROJU RANIJIH PREKIDA TRUDNOĆE U RAZDOBLJU OD 2002. DO 2011. GODINE -
Childbearing women in the period 2002-2011 by the number of previous abortions

GODINA Year	UKUPNO Total	BROJ DOSADAŠNJIH PREKIDA TRUDNOĆE No. of abortions till present								
		0	1	2	3	4	5	6	7 >	Unknown Nepoz.
2002.	39.408	31.913	5.715	1.316	315	79	33	11	26	0
	100%	80,98	14,50	3,34	0,80	0,20	0,08	0,03	0,07	0,00
2003.	38.925	31.696	5.562	1.231	282	94	29	12	19	0
	100%	81,43	14,29	3,16	0,72	0,24	0,07	0,03	0,05	0,00
2004.	40.210	33.009	5.537	1.246	272	90	31	16	9	0
	100%	82,10	13,77	3,10	0,68	0,22	0,07	0,04	0,02	0,00
2005.	42.248	34.493	5.985	1.378	271	76	28	7	10	0
	100%	81,64	14,17	3,26	0,64	0,18	0,07	0,02	0,02	0,00
2006.	41.323	33.875	5.729	1.302	274	85	29	12	17	0
	100%	81,98	13,86	3,15	0,66	0,21	0,07	0,03	0,04	0,00
2007.	41.711	34.197	5.773	1.338	285	71	21	11	15	0
	100%	81,99	13,84	3,20	0,68	0,17	0,05	0,03	0,04	0,00
2008.	43.336	35.329	6.221	1.347	320	75	21	14	9	0
	100%	81,52	14,36	3,10	0,74	0,17	0,05	0,03	0,02	0,00
2009.	44.068	36.471	5.887	1.276	306	79	29	6	14	0
	100%	82,76	13,36	2,90	0,69	0,18	0,07	0,01	0,03	0,00
2010.	42.694	35.525	5.572	1.217	271	61	29	8	11	0
	100%	83,22	13,05	2,85	0,63	0,14	0,06	0,02	0,03	0,00
2011.	40.641	33.506	5.528	1.221	256	83	26	9	12	0
	100%	82,44	13,61	3,01	0,63	0,20	0,06	0,02	0,03	0,00

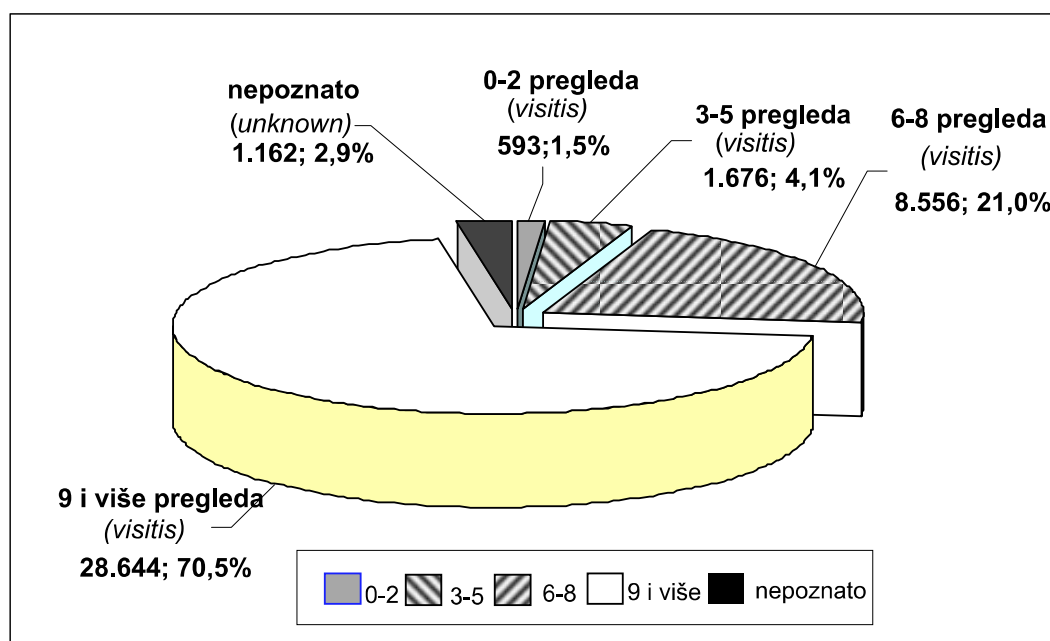
Tablica - Table 5. RODILJE PREMA ISHODU TRUDNOĆE U RAZDOBLJU OD 2002. DO 2011. GODINE -
Childbearing women by outcome of pregnancy in the period 2002-2011

Godina	Broj djece u porodu	Broj rodilja	%	UKUPNO			
				Živorodenih	%	Mrtvorodenih	%
Year	No. of children in a delivery	No. of mothers	%	Liveborn	TOTAL %	Stillborn	%
2002.	jedno - <i>single</i>	38.904	98,72	38.699	97,48	205	89,52
	dvoje - <i>twin</i>	489	1,24	954	2,40	24	10,48
	troje - <i>triplet</i>	15	0,04	45	0,12	0	0,00
	ukupno - <i>total</i>	39.408	100,00	39.698	100,00	229	100,00
2003.	jedno - <i>single</i>	38.460	98,81	38.263	97,66	197	90,78
	dvoje - <i>twin</i>	457	1,17	895	2,27	19	8,46
	troje - <i>triplet</i>	8	0,02	23	0,06	1	0,46
	ukupno - <i>total</i>	38.925	100,00	39.181	100,00	217	100,00
2004.	jedno - <i>single</i>	39.741	98,83	39.540	97,70	201	92,20
	dvoje - <i>twin</i>	461	1,15	906	2,24	16	7,34
	troje - <i>triplet</i>	8	0,02	23	0,06	1	0,46
	ukupno - <i>total</i>	40.210	100,00	40.469	100,00	218	100,00
2005.	jedno - <i>single</i>	41.695	98,69	41.474	97,41	221	93,25
	dvoje - <i>twin</i>	543	1,29	1.071	2,52	15	6,33
	troje - <i>triplet</i>	10	0,02	29	0,07	1	0,42
	ukupno - <i>total</i>	42.248	100,00	42.574	100,00	237	100,00
2006.	jedno - <i>single</i>	40.845	98,84	40.646	97,71	199	91,70
	dvoje - <i>twin</i>	464	1,12	913	2,19	15	6,92
	troje - <i>triplet</i>	12	0,03	33	0,08	3	1,38
	četvero - <i>quadruplet</i>	2	0,00	8	0,02	0	0,00
	ukupno - <i>total</i>	41.323	100,00	41.600	100,00	217	100,00
2007.	jedno - <i>single</i>	41.115	98,57	40.941	97,16	174	88,78
	dvoje - <i>twin</i>	572	1,37	1123	2,67	21	10,71
	troje - <i>triplet</i>	23	0,06	69	0,16	0	0,00
	četvero - <i>quadruplet</i>	1	0,00	3	0,01	1	0,51
	ukupno - <i>total</i>	41.711	100,00	42.136	100,00	196	100,00
2008.	jedno - <i>single</i>	42.711	98,56	42.528	97,15	183	89,71
	dvoje - <i>twin</i>	606	1,4	1.192	2,72	20	9,80
	troje - <i>triplet</i>	19	0,04	56	0,13	1	0,49
	ukupno - <i>total</i>	43.336	100,00	43.776	100,00	204	100,00
2009.	jedno - <i>single</i>	43.450	98,60	43.283	97,24	167	87,43
	dvoje - <i>twin</i>	599	1,36	1.176	2,64	22	11,52
	troje - <i>triplet</i>	18	0,04	52	0,12	2	1,05
	četvero - <i>quadruplet</i>	1	0,00	4	0,01	0	0,00
	ukupno - <i>total</i>	44.068	100,00	44.515	100,00	191	100,00
2010.	jedno - <i>single</i>	42.001	98,4	41.822	96,7	179	85,3
	dvoje - <i>twin</i>	663	1,55	1.302	3,0	24	11,4
	troje - <i>triplet</i>	28	0,07	80	0,2	4	1,9
	četvero - <i>quadruplet</i>	2	0,00	5	0,1	3	1,4
	ukupno - <i>total</i>	42.694	100,00	43.209	100,0	210	100,0
2011.	jedno - <i>single</i>	39.987	98,39	39.847	96,80	140	88,61
	dvoje - <i>twin</i>	629	1,55	1.241	3,02	17	10,76
	troje - <i>triplet</i>	24	0,06	71	0,17	1	0,63
	četvero - <i>quadruplet</i>	1	0,00	4	0,01	0	0,00
	ukupno - <i>total</i>	40.641	100,00	41.163	100,00	158	100,00

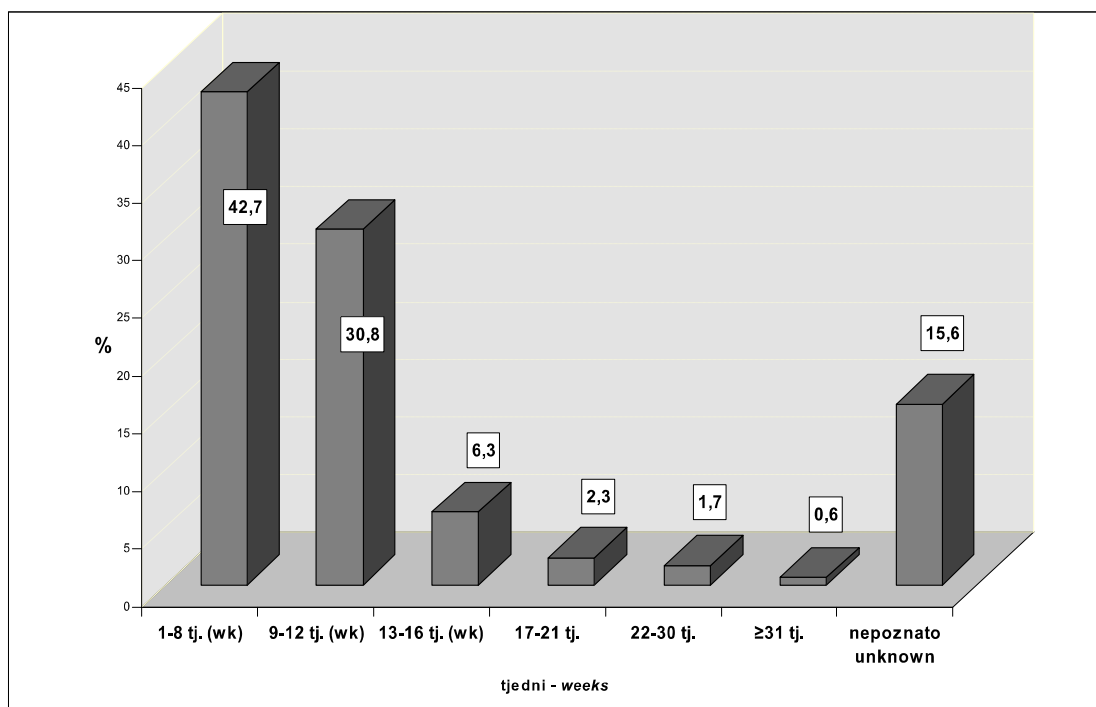
Tablica - Table 6. ŽIVOROĐENA DJECA PREMA DOBI MAJKE I TEŽINI PRI ROĐENJU 2011. GODINE -
Liveborn by birthweight and by age of mother in 2011

TEŽINA		DOB RODILJE (god.)									
lgramal	UKUPNO	< 15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	> 50	nepoz.
Birthweight	AGE OF MOTHER (yr)										
(g)	TOTAL	< 15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	> 50	Unkn.
Ispod – Under	10	0	1	1	2	4	2	0	0	0	0
499	%	0,00	10,00	10,00	20,00	40,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00
500-999	144	0	5	23	46	42	19	7	1	0	1
	%	0,00	3,47	15,97	31,94	29,17	13,19	4,86	0,69	0,00	0,69
1000-1499	194	0	6	35	48	62	29	9	0	0	5
	%	0,00	3,09	18,04	24,74	31,96	14,95	4,64	0,00	0,00	2,58
1500-1999	416	0	20	63	113	131	66	17	1	0	5
	%	0,00	4,81	15,14	27,16	31,49	15,871	4,09	0,24	0,00	1,20
2000-2499	1.318	0	65	211	408	387	203	36	3	0	5
	%	0,00	4,94	16,01	30,96	29,36	15,40	2,73	0,23	0,00	0,38
2500-2999	5.518	2	288	980	1.859	1.535	694	117	11	0	32
	%	0,04	5,22	17,76	33,69	27,82	12,58	2,12	0,20	0,00	0,58
3000-3499	15.349	7	567	2.732	5.251	4.546	1.824	315	18	0	89
	%	0,05	3,69	17,80	34,21	29,62	11,88	2,05	0,12	0,00	0,58
3500-3999	13.392	0	350	2.187	4.502	4.229	1.739	291	9	1	84
	%	0,00	2,61	16,33	33,62	31,58	12,99	2,17	0,07	0,01	0,63
4000-4499	4.195	0	99	577	1.404	1.413	581	97	4	0	20
	%	0,00	2,36	13,75	33,47	33,68	13,85	2,31	0,10	0,00	0,48
> 4500	627	0	8	73	201	229	94	19	0	0	3
	%	0,00	1,28	11,64	32,06	36,52	14,99	3,03	0,00	0,00	0,48
Ukupno	41.163	9	1.409	6.882	13.834	12.578	5.251	908	47	1	244
- Total	%	0,02	3,42	16,72	33,61	30,56	12,76	2,21	0,11	0,00	0,59

Slika - Figure 1. RODILJE PREMA ANTENATALNIM PREGLEDIMA U 2011. GODINI
- Childbearing women by antenatal examinations, 2011

Slika - Figure 2. RODILJE PREMA VREMENU PRVOG PREGLEDA U 2011. GODINI
 - Childbearing women by time of first examination, 2011

Slika - Figure 3. PORODI PO NAČINU ZAVRŠETKA U 2011. GODINI – Delivery by completion method, 2011

